

Projectoproep

City of Things in elke Vlaamse gemeente

**Vorbereiding van Smart City implementaties van steden en gemeentes in
het toepassingsgebied van Internet of Things**

CALL 2018

**Handleiding
voor het indienen van een projectvoorstel**

Situering

Slimme steden

In een slimme stad creëren stadsbesturen, bedrijven, onderzoeksinstituten en burgerinitiatieven samen oplossingen voor stedelijke uitdagingen. Dit kan gaan om het verminderen van files, het creëren van een duurzame distributie van goederen naar en van de binnenstad, het verbeteren van de luchtkwaliteit, het bevorderen van de gezondheid, het zorgen voor optimaal parkeerbeleid, efficiëntere dienstverlening, enz. Overal in Europa spannen steden en gemeenten zich al in om slimme en duurzame projecten uit te werken, vaak in samenwerking met bedrijven en academische instellingen. Het is van belang dat deze projecten ook effectief geïmplementeerd raken en daadwerkelijk op grote schaal uitgerold worden om een impact te hebben op de levenskwaliteit van de burgers in de steden en gemeenten.

Internet of Things

We zien dat er meer 'dingen' dan mensen geconnecteerd zijn met het internet. Allerlei fysieke objecten (bv. straatverlichting, verkeersborden, auto's...) zijn online verbonden. Dit laat niet alleen toe om een reeks gegevens van deze objecten (bv. stand van verkeerslicht,...) te verzamelen in real-time, maar deze objecten kunnen, doordat ze met elkaar verbonden zijn, ook in real-time aangestuurd worden. Op basis van deze gegevens is daarnaast een snellere en meer gedetailleerde monitoring van allerlei parameters mogelijk.

Oproep

Als een gemeente iets wil ondernemen op vlak van de 'verslimming' en het toepassen van Internet of Things om economische groei te ondersteunen of de dienstverlening te verbeteren, is overleg cruciaal. Dat kan gaan van overleg binnen de gemeente tot overleg met stakeholders, tussen overheidsniveaus, met naburige gemeenten en de regio, met de burgers en ondernemers in de gemeente,...

Maar hoe begin je er aan, wie betrek je er bij, wat is een goede aanpak, welke vaardigheden heb je nodig en wie doet wat binnen het gemeentebestuur? Via deze oproep willen we best cases ontwikkelen en uitdragen om te vermijden dat telkens opnieuw leergeld moet betaald worden.

Met deze oproep willen we dus steden en gemeenten ondersteunen in het verwerven van de noodzakelijke inzichten om over te kunnen gaan tot een daadwerkelijke implementatie (een commerciële aanbesteding of een eigen ontwikkeling) van smart city toepassingen met gebruik van Internet of Things technologieën. Dit omvat onder andere het bepalen van het samenwerkingsmodel, technische studie, gebruikersonderzoek, bepalen van de noden, enz.

Voor wie?

De doelgroep van deze call zijn de steden en gemeentes van het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (voor gemeenschapsmateries). Het is daarbij een meerwaarde als meerdere steden en gemeentes een partnerschap vormen en samen een aanvraag indienen. De steden kunnen vertegenwoordigd zijn door een overkoepelende entiteit of een consortium vormen.

Samenwerking tussen meerdere steden en gemeentes en schaalbaarheid

Het kan niet de bedoeling zijn dat elke Vlaamse gemeente opnieuw dezelfde onderzoeken moet uitvoeren ter voorbereiding van een implementatie als de vereisten heel gelijkaardig zijn. De aanpak of de methodiek die ontwikkeld wordt in het kader van het project moet ook toepasbaar zijn in andere lokale besturen en aan dit schaalbaarheidsaspect moet de nodige aandacht geschonken worden bij de

uitvoering van het project. Er dient dus afstemming tussen meerdere steden en gemeenten te zijn m.b.t. de vereisten. De projectresultaten moeten immers bruikbaar zijn in zo veel mogelijk gemeenten die te kampen hebben met een gelijkaardige problematiek. Er wordt bijgevolg een multiplicatoreffect verwacht waarbij de ervaringen en lessen getrokken uit het project gebundeld worden met het oog op de kostenefficiënte aanbestedingen in andere gemeenten: niet louter het realiseren van een actie in een individuele gemeente is het doel maar wel het uittesten van een innovatieve toepassing en het uitwerken van een 'draaiboek' voor de eigen en andere gemeenten die dit later ook wensen te implementeren. Zo kan een draaiboek ook bestaan uit voorbeeldbestekken, conceptovereenkomsten met andere actoren, enz. Projecten die focussen op één lokaal bestuur dragen dus niet de voorkeur weg. De oproep wil immers net projecten stimuleren die een meerwaarde kunnen betekenen voor meerderen steden en gemeenten.

Samenwerking met kennisinstelling of kennispartner

Afhankelijk van het onderwerp kan externe kennisinbreng ingevuld worden door een onderzoeksinstelling of onderneming in onderaanneming. De begeleiding door externe partners is niet enkel mogelijk tijdens de fase voor de aanbesteding, maar kan ook doorlopen tijdens de onderhandelingsfase en ter ondersteuning tijdens de implementatiefase. Essentiële doelstelling van de oproep is echter om ook de kennisopbouw bij eigen personeel en de eigen werking rond smart cities duurzaam te versterken.

Toepassingen

Het toepassingsdomein omvat het ruime domein van de smart city toepassingen. Voorbeelden van maatschappelijke thema's die aan bod kunnen komen in deze call zijn (maar niet beperkt tot) o.a. mobiliteit, veiligheid, efficiënt bestuur, slimme burgers, milieu, energie, retail,... In deze oproep ligt de focus op de noden van de gemeentes en de vernieuwende mogelijkheden om de levenskwaliteit van hun burgers te bevorderen.

Internet of Things technologie

Deze oproep richt zich specifiek tot die projecten met een technologische component, waarvan Internet of Things technologieën (en de daarmee verbonden datastromen) deel uitmaken.

Bepalen vereisten en betrekken burgers

Typische activiteiten die in projecten van deze oproep aan bod zullen komen zijn o.a. het bepalen van de functionele vereisten. Het is daarbij logisch dat er een afstemming is tussen de verschillende steden en gemeentes om te komen tot een gezamenlijke verzameling van vereisten. Hierbij is het aangewezen de burger tijdens het project rechtstreeks te betrekken bij het bepalen van deze vereisten. Hoe worden de noden van de burger in overweging genomen? Gebruikersonderzoek en een gebruikerstest met participatie van burgers (of verenigingen), acceptatie, onderzoek van sociale aspecten,... zijn hierbij mogelijke onderdelen van het project.

In veel gevallen zullen ook technologische vereisten opgelegd moeten worden. In de projecten kan daarbij onderzoek verricht worden om deze vereisten te bepalen. Daarbij dient maximaal vermeden te worden dat de steden en gemeenten afhankelijk worden van een bepaalde leverancier van producten en diensten en niet meer in staat zijn om zonder al te veel energie en kosten van leverancier te veranderen. In het project zijn activiteiten mogelijk om hiervoor een oplossing te bieden, bv. de zoektocht naar relevante (open) standaarden in het betreffende toepassingsdomein. Ook ander onderzoek dat noodzakelijk is om te kunnen komen tot het opstellen van de technologische vereisten, is mogelijk in het project. Imec zal hierbij, in het kader van zijn opdracht zoals voorzien in de convenant met de Vlaamse overheid, de nodige technologische ondersteuning bieden om de interoperabiliteit en openheid van de gekozen technologische aanpak te controleren.

Innovativiteit

De oproep heeft als doel te zoeken naar mogelijke innovatieve oplossingen voor de gegeven probleemstelling. Het betreffen innovatieprojecten voor de steden en gemeenten, waarbij nog kennisopbouw nodig is om over te kunnen gaan tot implementatie of aanbesteding. In geen geval kunnen reguliere studieopdrachten uitgevoerd worden in deze projecten, de noodzakelijke kennis om over te kunnen gaan tot commerciële aanbestedingen mag nog niet aanwezig zijn.

Commerciële aanbestedingen of eigen implementatie

Het doel is om onmiddellijk na (of al tijdens) het project over te kunnen gaan tot een commerciële aanbesteding of een eigen implementatie. De nodige onderzoeken om de kennis op te bouwen voor het opstellen van het bestek en de effectieve draft van de nodige aanbestedingsdocumenten zijn dus onderdeel van de gesteunde projecten. De kosten voor de daadwerkelijke implementatie of commerciële aanbesteding maken geen onderdeel uit van het gesteunde project in deze call.

Business model

De doelstelling is dat de projecten een duurzaam karakter hebben. Op het eind van het project wordt een business case verwacht op vlak van investering en exploitatie. Er wordt verwacht dat in het projectvoorstel al een aanzet wordt gegeven, waarbij de verschillende mogelijke zakenmodellen toegelicht worden. De business case moet verduidelijken hoe de dienst op duurzame wijze op langere termijn – ook na de implementatiefase - kan onderhouden blijven. Ook wordt een gedetailleerde analyse van de maatschappelijke voordelen verwacht.

Open data

Indien van toepassing, wordt gevraagd naar de mogelijkheden op vlak van het opleveren van open data. Het bepalen van welke open data gevraagd wordt in de markt en de zoektocht naar nieuwe toepassingen van open data, kan allemaal onderdeel zijn van het project. De gekozen datastrategie en -policy dient op het eind van het project duidelijk geëxpliciteerd te worden.

Natraject

Het doel van het project moet zijn om alle nodige stappen ondernomen te hebben om op korte termijn na het project, of al tijdens het project, te kunnen overgaan tot een commerciële aanbesteding of start van de ontwikkeling. Dit vervolgtraject zal een concrete, visibele en effectieve implementatie en realisatie opleveren van een smart city case met een duurzaam karakter. De kosten van de aanbesteding (of eigen ontwikkeling) van de exploiteerbare dienst maken echter geen deel uit van het gesteunde project. Het doel is dus de zoektocht te ondersteunen naar innovatieve toepassingen die leiden tot duurzame implementaties.

Aanvragers?

In deze oproep kunnen volgende organisaties begunstigde zijn en dus een subsidie aanvragen:

- Steden en gemeentes van het Vlaamse gewest
- de Vlaamse Gemeenschapscommissie (voor gemeenschapsmateries)

Ondernemingen kunnen geen rechtstreekse begunstigde zijn, maar kunnen eventueel, waar van toepassing en rekening houdende met de wet op de overheidsopdrachten, als onderaannemer optreden. Ook kennisinstellingen kunnen in onderaanneming betrokken worden. Overheidsorganisaties die in opdracht van de steden en gemeenten werken kunnen ook gesteund worden voor hun deelname aan projecten voor zover het project kadert in de uitoefening van de niet-economische activiteiten van algemeen belang.

Aangezien er voor de activiteiten van de imec-onderzoeksgroepen al financiering is in het kader van de opdracht zoals voorzien in de convenant met de Vlaamse overheid, hoeft hiervoor geen steun aangevraagd te worden.

Bij de projecten die berusten op een samenwerking tussen verschillende partijen is het belangrijk dat er onder de begunstigden één organisatie wordt aangeduid, de hoofdbegunstigde van het project, die verantwoordelijk is voor de aanvraag van de subsidie en het gehele verloop van het project.

Hoe indienen?

De indiening verloopt in twee fasen. In een eerste fase - tot en met 31 januari 2018 - kan u uw projectidee aanmelden via het daarvoor bestemde formulier 'Sjabloon voor de aanmelding van ideeën'. Deze aanmelding dient om na te gaan of het potentiële projectvoorstel voldoende beantwoordt aan de doelstellingen van de oproep en om afstemming tussen projecten in een zo vroeg mogelijk stadium te stimuleren.

In een tweede fase kunnen de projecten in detail uitgeschreven worden. Het gebruik van het aanvraagformulier ('Aanvraagformulier oproep 2018 City of Things') en de begrotingstemplate is verplicht. Om voor subsidiëring in aanmerking te komen, moet dit aanvraagformulier volledig ingevuld zijn en voorzien van een (gescande) handtekening. Deze documenten, samen met de samenwerkingsovereenkomsten en eventuele bijlagen, worden per e-mail opgestuurd naar cityofthings@vlaio.be. De uiterlijke indieningsdatum is 30 april 2018 om 12 uur 's middags.

Selectie en evaluatie

Ontvankelijkheidsanalyse

De projecten zullen eerst door het Agentschap Innoveren & Ondernemen beoordeeld worden op hun ontvankelijkheid. Het agentschap kan contact opnemen met de aanvrager tijdens de ontvankelijkheidsanalyse om de aanvraag te vervolledigen. Indien de steunaanvraag niet ontvankelijk wordt bevonden, wordt de hoofdaanvrager hiervan op de hoogte gebracht en wordt het project niet verder geëvalueerd

De ontvankelijkheidscriteria zijn de volgende:

- De aanvraag werd tijdig ingediend.
- De aanvraag, inclusief de begrotingstemplate en samenwerkingsovereenkomsten, is volledig en ondertekend.
- Er is voldaan aan de algemene administratieve voorwaarden m.b.t. timing en vorm van de indiening en de deelnemende organisaties.
- Er is geen probleem bij de projectindieners op vlak van de financiële draagkracht, het voldoen aan overheidsverplichtingen, of het gedrag naar aanleiding van vorige projectvoorstellen.
- De initiatiefnemer van het project heeft een rechtspersoonlijkheid die in aanmerking komt voor steun in deze oproep.
- Het project heeft een duurtijd van maximaal 1 jaar.
- Het project start ten vroegste op de datum van indiening en ten laatste 3 maanden na de beslissing.
- Het project wordt gefinancierd met minimum 20% eigen inbreng.

Evaluatieproces

De ontvankelijke aanvragen worden inhoudelijk beoordeeld door het agentschap met mogelijk een advies van externe deskundigen. Het agentschap kan er voor opteren met de aanvragers een gesprek te organiseren en indien nodig bijkomende informatie op te vragen.

Evaluatiecriteria

Bij de beoordeling wordt uitgegaan van de volgende selectiecriteria

- **Mate dat het voorstel inspeelt op de doelstellingen van de oproep**
 - Mate dat het inspeelt op noden en opportuniteiten van lokale overheden bij het verbeteren van de kwaliteit van het stadsleven met behulp van Internet of Things technologieën.
 - Mate dat het inspeelt op de prioritaire maatschappelijke thema's van de steden en gemeentes en mate dat het leidt tot een gunstig effect erop evenals een aanzet tot kwantificering van deze maatschappelijke baten.
 - Innovatief gehalte van het voorstel met betrekking tot slimme steden, Internet of Things en het gebruik of genereren van open data en/of open standaarden

- **Kwaliteit van het voorstel**
 - De relevantie van werkplan en de haalbaarheid van het voorstel
 - De competentie en expertise van de uitvoerders die zullen bijdragen aan het welslagen van het project en de kwaliteit van de samenwerking
 - De mate waarin de voorgestelde aanpak een duurzame kennisopbouw m.b.t. het implementeren van smart city oplossingen binnen de eigen stadsorganisatie(s) bewerkstelligt
 - De kwaliteit en de mate van betrokkenheid van burgers en andere relevante stakeholders

- **Hefboomeffect van het voorstel**
 - De schaalbaarheid van het project (multiplicatoreffect): voorziene deliverables waarmee het project kan uitgerold worden in andere steden en gemeentes
 - Business case van het natraject van het project
 - De additionaliteit van het voorstel t.o.v. andere initiatieven en voorstellen

Aanvullende criteria

Naast de score op bovenstaande criteria, kan mogelijks aanvullend rekening gehouden worden met:

- Het streven naar diversiteit en complementariteit in het aanbod van projecten;
- Het streven naar een voldoende aanbod aan projecten afgestemd op de noden van zowel gemeentes die geen stad zijn als op de vergelijkbare noden van kleinere steden in het totale aanbod aan projecten.

Rangschikking

De projecten worden in dalende volgorde gerangschikt volgens hun totaalscore en tot uitputting van de enveloppe.

De jury kan bij de beoordeling van een projectvoorstel op basis van de bovenvermelde criteria bepaalde werkpakketten of onderdelen van een project schrappen of de budgetten verminderen. De projecten worden in eerste instantie gerangschikt op basis van de behaalde score op de beoordelingscriteria.

Projecten waarbij er op basis van de beoordelingscriteria ernstige twijfels zijn over de haalbaarheid en de kwalitatieve uitvoering van het project worden automatisch onderaan de rangschikking geplaatst.

Het agentschap geeft vervolgens een advies aan de bevoegde minister over de steun aan de projecten rekening houdend met het beschikbare budget. De projectfiche met de besluitvorming wordt aan de aanvrager overgemaakt bij bekendmaking van de beslissing.

Subsidie en projectbegroting

Projectduur

De subsidie wordt maximaal toegekend voor een periode van 1 jaar.

De subsidieperiode, de periode waarin subsidieerbare kosten gemaakt kunnen worden, kan ten vroegste van start gaan vanaf de dag van indiening. De projecten zelf moeten ten laatste binnen de 3 maanden na de beslissing tot subsidiëring van start gaan.

Subsidiepercentage en maximaal steunbedrag

Het budget voor deze oproep is 4 miljoen euro.

De subsidie bedraagt 80% van de aanvaarde projectkosten en maximaal het *netto te financieren saldo* (zie verder). Voor deze oproep is het minimumpercentage eigen inbreng bepaald op 20%. Het maximale steunbedrag per project bedraagt 200.000 euro.

Projectbegroting

Er moet in de bijlage 'Projectbegroting' bij het aanvraagformulier een projectbegroting worden opgenomen voor het volledige project. Deze begroting moet een gedetailleerde raming van alle kosten bevatten - ongeacht of die volledig door de subsidie worden gedekt of niet - en van alle inkomsten.

De kosten die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de subsidie zijn beperkt. Voor de aanvaardbare kosten wordt verwezen naar de bijlage 'Controlerichtlijnen'.

Als personeelsleden van wie kosten worden ingebracht in dezelfde periode ook nog werkzaam zijn op andere gesubsidieerde projecten van alle overheden of projecten waarvoor kosten gefactureerd worden aan derden moet bij de eindafrekening een overzicht worden toegevoegd van de tijd, die door het personeelslid in die periode aan elk van die andere projecten werd besteed. Uiteraard kan slechts maximum 100% van het loon over de verschillende projecten heen worden toegewezen.

Netto te financieren saldo (NFS)

Het 'netto te financieren saldo' is het saldo van het aanvaardbaar projectbedrag dat nog moet gefinancierd worden na aftrek van de beschikbare middelen in natura (zoals bv. sponsoring, giften, eigen werk, eigen inbreng in natura) en de financiële middelen (zoals bv. cash middelen) zoals voorzien in de begroting van het project.

Voor de bepaling van de 20% eigen bijdrage komen zowel eigen inbreng, projecteigen opbrengsten, sponsoring in geld en sponsoring in natura in aanmerking.

Voor deze oproep is voorzien in een steunpercentage van maximaal 80% van de aanvaarde projectbegroting met een maximum van 200.000 euro naargelang het projecttype; desgevallend beperkt tot maximaal het netto te financieren saldo.

Bij maximum 200.000 euro steun beperkt tot 80% van het aanvaardbare projectbedrag en een vereiste eigen inbreng van minstens 20% is de minimale projectkost dus 250.000 euro.

Rapportering en uitbetaling

De steun zal worden uitbetaald in 2 schijven.

Een eerste schijf van 60% kan schriftelijk worden aangevraagd na de beslissing tot toekenning van de subsidie en op voorwaarde dat de indiener verklaart dat het project is gestart.

Een tweede schijf van 40% kan schriftelijk worden aangevraagd binnen de 6 maanden na afloop van het project en op voorwaarde dat de indiener een eindverslag (inclusief de business case) indient en alle bewijsstukken van gerealiseerde ontvangsten en gemaakte kosten overmaakt. Het dossier wordt op dit moment ook overgemaakt aan de dienst Inspectie van het Agentschap Innoveren & Ondernemen ter controle.

Publicatieverplichtingen

De initiatiefnemers publiceren het project op de microsite van het VLAIO-netwerk van de VLAIO-website. Op deze website zal minimaal volgende informatie over de projecten opgenomen worden: de start- en einddatum, de projectdoelstellingen, de samenvatting, de projectpartners en contactgegevens. De informatie wordt op het eind van het project up-to-date gebracht.

Er wordt verwacht dat op geregelde tijdstippen op publieke evenementen en in publicaties, die relevant zijn in het kader van het projectonderwerp, over het project gerapporteerd wordt. Daarbij worden doelstellingen, huidige status en toekomstplannen gepresenteerd aan andere steden en gemeentes en betrokken stakeholders. Daardoor kunnen deze betrokken worden bij het project.

De oprichting van een klankbordgroep of gebruikersgroep met relevante organisaties kan bij bepaalde projecten nuttig zijn, maar is niet verplicht. De kosten gemaakt door deze organisaties komen niet in aanmerking voor subsidiëring. De eventuele meerwaarde van deze organisaties in het projectverloop, wordt wel mee in overweging genomen bij de beoordeling van de projecten.

Het is de bedoeling de opgebouwde kennis in het project te bundelen en verder te verspreiden. Het doel is om voldoende kennis te publiceren zodat andere steden en gemeentes op basis daarvan op korte termijn over gelijkaardige oplossingen kunnen beschikken zonder daarbij de projectactiviteiten te moeten herhalen.

Eigendoms- en gebruikersrecht

Als de gesubsidieerde projecten succesvol blijken, wil het Vlaamse Gewest in ruil voor de steun, de resultaten en concepten gebruiken voor de ontwikkeling van haar beleid. Hieronder zal kort toegelicht worden wat hier onder verstaan wordt.

Tijdens een project ondernemingsvriendelijke gemeente worden er verschillende producten ontwikkeld in het kader van de doelstelling van het project en de toegekende subsidie. De meest voorkomende producten zijn audiovisueel materiaal (zoals filmpjes, DVD's, boeken, draaiboeken, stappenplannen, brochures, handleidingen,...) en documentatie voor het geven van sessies, opleidingen, seminaries en dergelijke. Op deze producten is het eigendomsrecht van toepassing. In ruil voor de subsidie die Agentschap Ondernemen verleent, dient een projectpromotor van elk ontwikkeld

product tenminste één kopie te leveren aan het agentschap. Dit kan zijn voor eigen gebruik of om te dupliceren voor verdere verspreiding.

Over ontwikkelde producten zoals methodieken, tools, scans, IT-applicaties en dergelijke krijgt het agentschap gebruikersrecht. Dit houdt in dat het agentschap na afloop van het project gratis toegang krijgt tot deze producten.

Uiteraard zijn producten waar een intellectueel eigendom (IE) op rust hierbij een uitzondering en kan het agentschap geen eigendoms- of gebruikersrecht eisen. Dit kan op voorhand afgestemd worden.

Meer info

Op www.vlaio.be vindt u naast deze handleiding ook het ministerieel besluit waarmee deze oproep gelanceerd werd, het aanmeldingsformulier, het aanvraagformulier, een model van samenwerkingsovereenkomst en het sjabloon voor de projectbegroting.

Voor meer inlichtingen over deze oproep kunt u terecht bij het Agentschap Innoveren & Ondernemen. U kunt hiervoor mailen naar cityofthings@vlaio.be of contact opnemen met Evy Dooms via het nummer 02 553 38 47.

Het is mogelijk dat het Agentschap Innoveren & Ondernemen ook een infosessie rond deze oproep organiseert. Op deze sessie kunnen verschillende elementen uit de handleiding toegelicht worden en is er mogelijkheid om vragen te stellen. Meer info over deze infosessie vindt u op onze website.